

**Готовност
на българските
библиотеки
за превръщането
им в центрове на
знанието
на информационното
общество**

Източник на данните за настоящата презентация

- **Емпирично изследване** на тема *“Готовност на българските библиотеки за превръщането им в центрове на знанието на информационното общество”*, проведено в периода ноември 2005 г. – април 2006 г.
- Реализирано е по поръчка на **Държавната агенция за информационни технологии и съобщения (ДАИТС)**.

Публикувано на 07.06.2006 г.

Държавна агенция за информационни технологии и съобщения

НАЧАЛО | ФОРУМ | КАРТА НА САЙТА

ЗА НАС

ДОКУМЕНТИ

ПРОГРАМИ НА ЕС

ПРОЕКТИ

ИНФОРМАЦИЯ ЗА
МЕДИИТЕ

КОНТАКТИ

Информация за медиите

10 на сто от библиотеките в страната прилагат модерни технологии, а в 70 на сто няма компютър, според проучване, поръчано от ДАИТС

Председателят на ДАИТС Пламен Ванков и генералният

10 на сто от библиотеките в страната прилагат модерни технологии, а в 70 на сто няма компютър, според проучване, поръчано от ДАИТС

10 на сто от библиотеките в страната прилагат модерни технологии, а в 70 на сто няма компютър. Това установи проучване на тема „Готовност на българските библиотеки за превръщането им в центрове на знанието на информационното общество“, извършено от Съюза на библиотечните и информационни работници по поръчка на Държавната агенция за информационни технологии и съобщения /ДАИТС/. Изследването обхваща 27-28 на сто от работещите библиотеки /1639 от около 6000/.

Новини

Това са: Електронен Дневник, Beginer's Browser, The Q7, F-Edu и Самоучител по немски на МГ "Баба Тонка"; Гео Милев, NT-DataBase на АГ "Гео Милев", 1 на СОУЕЕ "Св.Константин Кирил-

Събития

Обществено обсъждане

Сряда, 07 Юни 2006, 16:53 ч.

Времето: София: 12 ° С | Пловдив: 19 ° С | Варна: 19 ° С

Вход | Регистрация

Новини » Образование

- Отпечатване
- Изпрати на приятел

Най-четени статии

- За Държавна сигурност и организираната престъпност
- Пазарът на кредити, отпуснати в левове – състояние и тенденции
- Оли Рен: ЕС ще замрази разширяването след 2007 г. до 2010 г.
- Румен Овчаров: Опитите за прехвърляне на отговорност за "Топлофикация-София" са спекулативни
- Борис Велчев възобнови проверката върху делата срещу Румен Петков
- Съветът на Европа: 14 европейски държави са подпомагали тайните полети на ЦРУ
- Тийнейджърите са най-капризната онлайн аудитория

Вземете последните новини

Според проучване на ДАИТС 70% от библиотеките нямат компютри

Bulgarian Post
07.06.2006 г.

Едва 100 български библиотеки отговарят дори частично на изискванията за електронизация на материалната и ресурсната база и наличие на компютризирани работни места. Едва 1,6% от библиотеките съхраняват фонда си в цифров вид.

Съюзът на библиотечните и информационни работници извърши проучване на тема „Готовност на българските библиотеки за превръщането им в центрове на знанието на информационното общество“. Проучването е по поръчка на Държавната агенция за информационни технологии и съобщения и обхваща 1639 от около 6000 работещи библиотеки.

Според резултатите от проучването в момента едва 100 български библиотеки отговарят дори частично на изискванията за електронизация на материалната и ресурсната база, наличие на компютризирани работни места, възможност за достъп на широк кръг потребители до електронни каталози и пълнотекстови бази от данни.

Едва 1,6% от библиотеките съхраняват фонда си в цифров вид.

Образование

- Парламентът прие програма за развитие на училищното образование
- "ДжобТайгър" обяви конкурс за студентски стипендии
- Немска фондация класира най-добрите университети в Германия
- НАТО обяви конкурс за есе "Манфред Вьорнер"
- От 30 май започва записването за изпити след 7-ми клас
- Стартира проект за студентски стажове в администрацията
- Кандидатите за елитни гимназии ще бъдат по-малко от обявените места
- Държавата ще субсидира училищата, които въвеждат униформите
- Форум ще дискутира промени в системата на заплащане в образованието
- На 12 май започва Седмата международна конференция на комисия „Фулбрайт“

Още от Новини

- Съдът възобнови делото срещу Стефан Софийански
- Парламентът ще огласи списък с управляващите, бивши сътрудници на ДС
- Разбит е международен канал за фалшиви

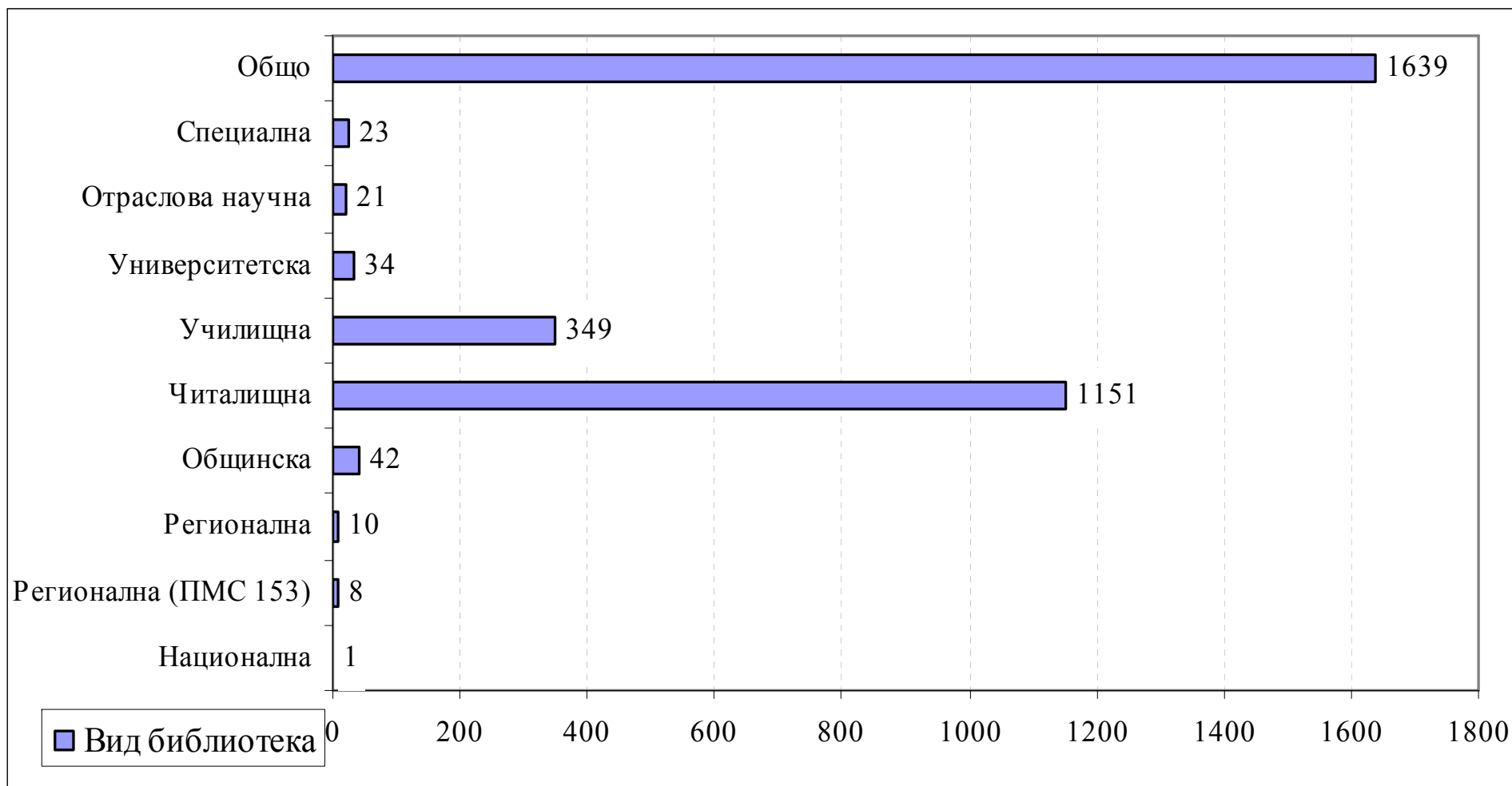
Резултати от емпиричното изследване

Получени попълнени анкетни карти до 10 януари 2006 г.

- Анкетни карти от библиотеки – 1641 бр.;
валидни 1639 бр.; възвръщаемост 47%;
- Анкетни карти от експерти – 22 бр.;
валидни 19 бр.; възвръщаемост 68%.
- Ако се приеме, че действащите в момента библиотеки в страната са около 6000 бр.,
настоящото изследване е обхванало над 27% от тях.

Брой изследвани библиотеки по вид

Основни характеристики на библиотеките, регистрирани от изследването:

- Вид и статут
- Разпределение по населено място
- Участие в библиотечни мрежи и консорциуми
- Персонал
- Финансови ресурси и разходи
- Сграден фонд
- Организационна структура
- Библиотечни фондове
- Посещаемост и характеристики на читателите

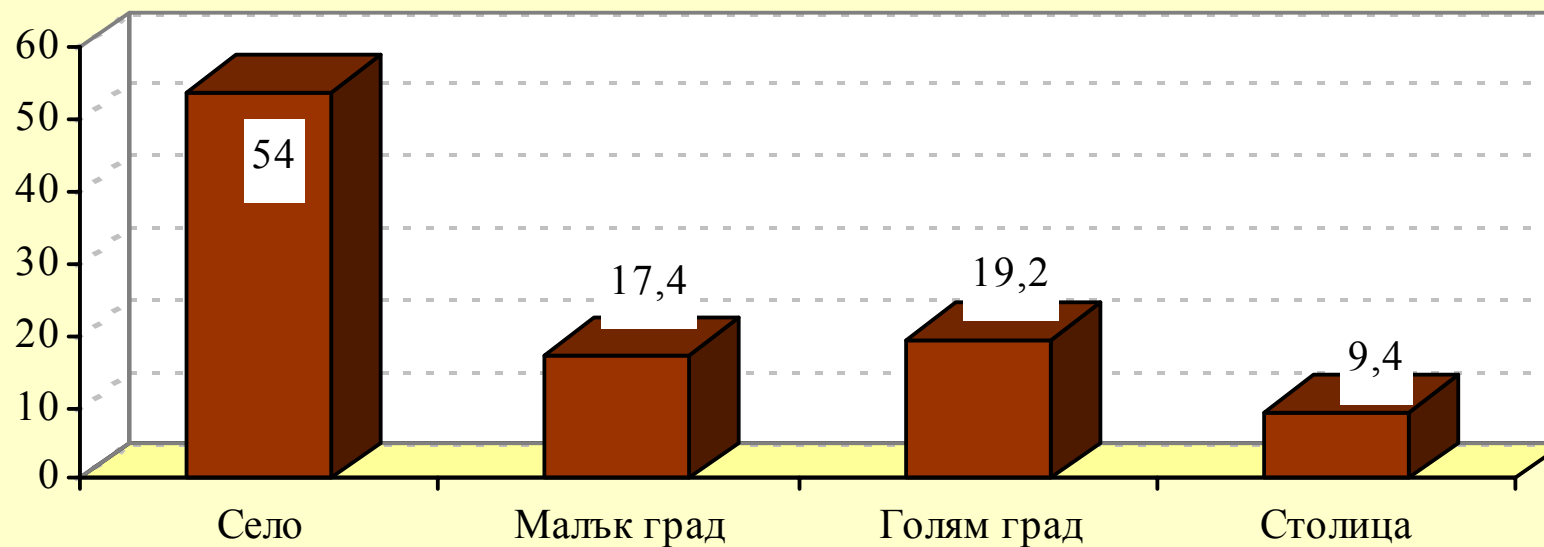
Според данните от изследването,
библиотечната мрежа в България е съставена
предимно от:

- читалищни библиотеки (70%) *и*
- училищни библиотеки (около 21%).

Останалите (общо 9%) са регионални, общински, университетски, специални и др.

Отговорите на респондентите очертават
значителна **неяснота в самоидентификацията**
относно вида и статута на съответните
библиотеки.

Дял на библиотеките по тип населено място

► По данни на *НСИ*: през 2004 г. дялът на населението в селата е 30%.

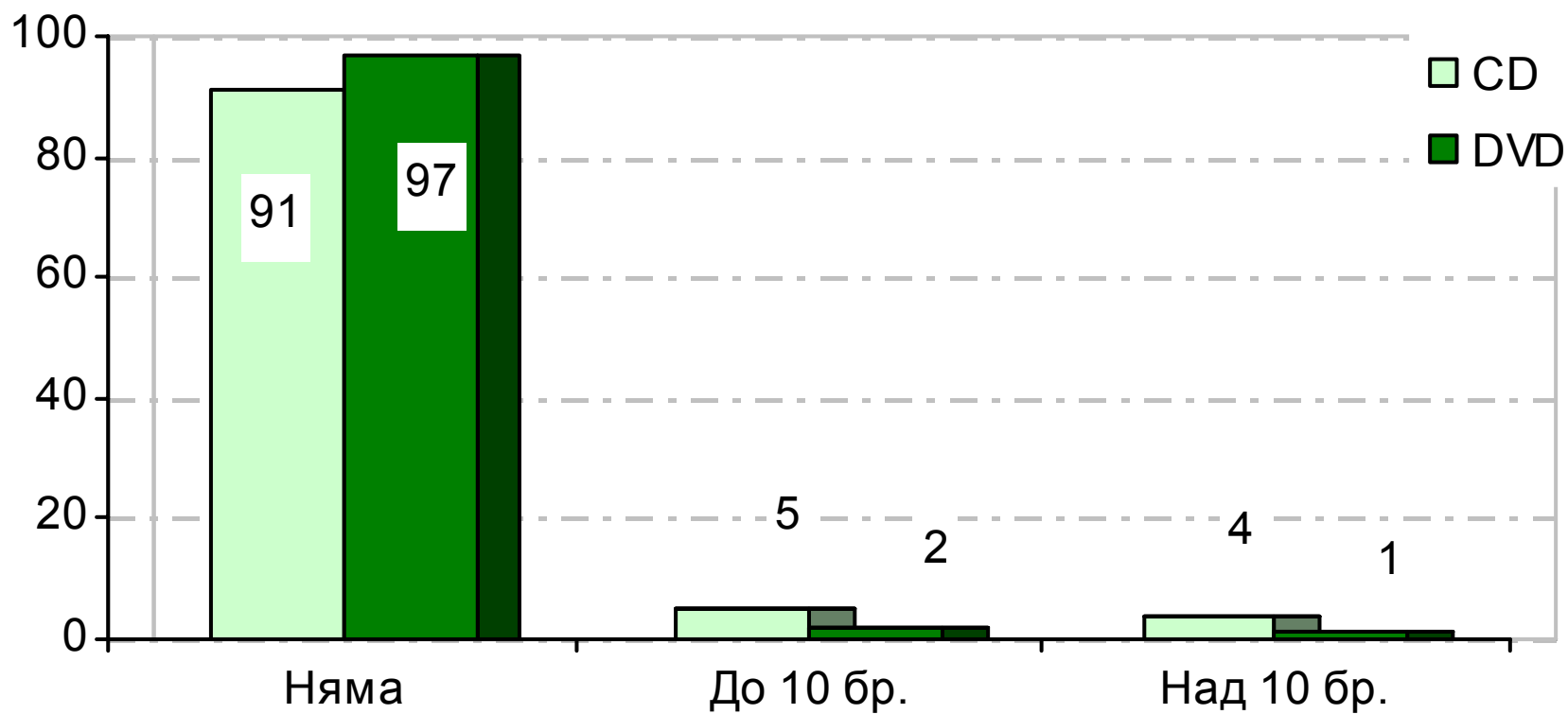
Финансиране

- Повечето библиотеки **нямат** собствено финансиране и/или собствен бюджет.
- Библиотеките се финансират от **различни източници**, като нерядко това не са структурите, към които са на административно подчинение.

Следва да се има предвид

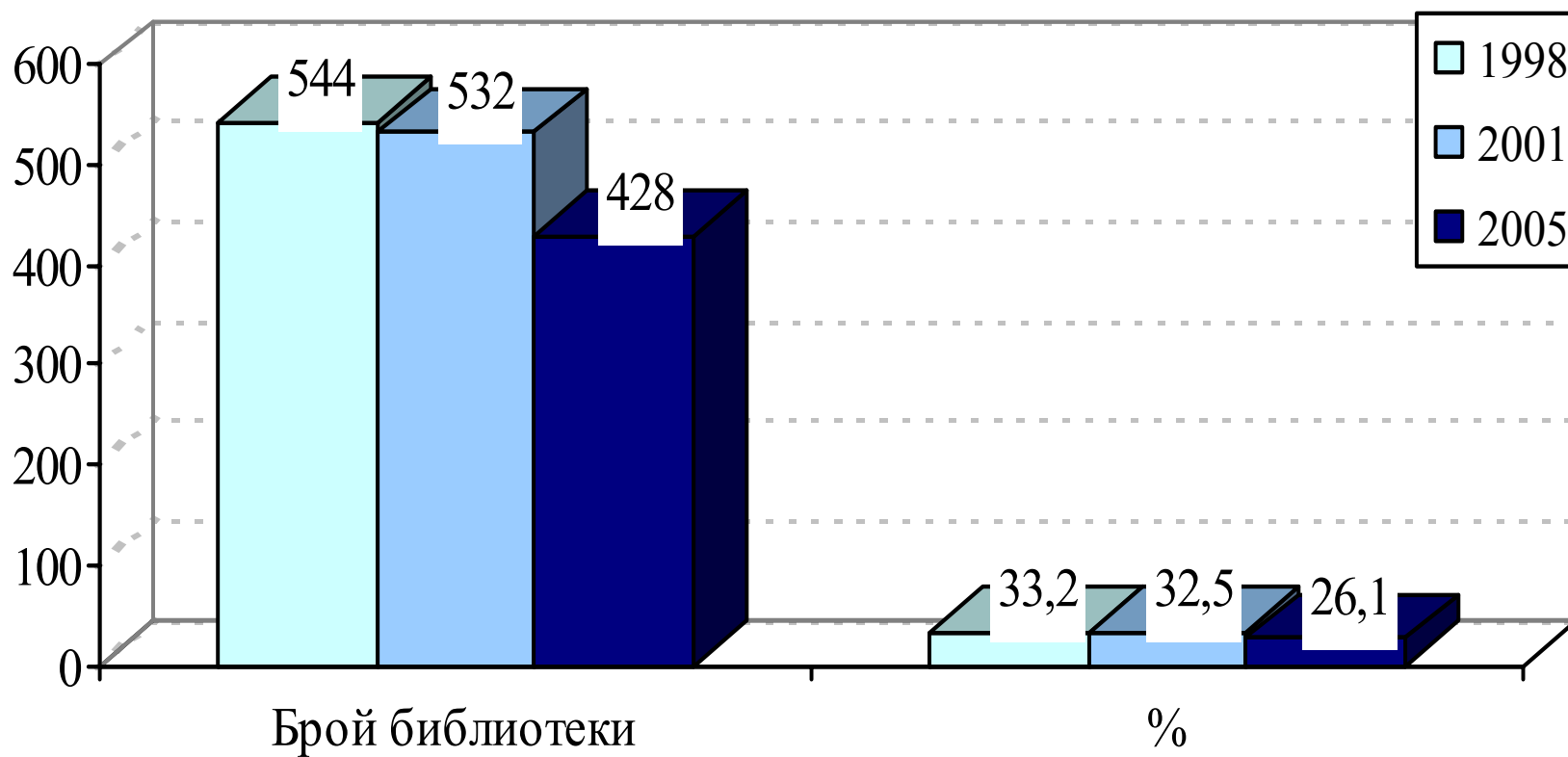
- Като цяло за изследваните библиотеки през 3-те години (2003-2005) са изразходвани общо около **12,6 мил. лв.** Тези разходи включват:
възнаграждение на персонала, поддръжка на базата, поддръжка на фондовете, оборудване с нови технологии.
- Преобладават библиотеките с разходи за библиотечни дейности до 1000 лв. (близо 86%).

Дял на библиотеките, разполагащи с CD и DVD

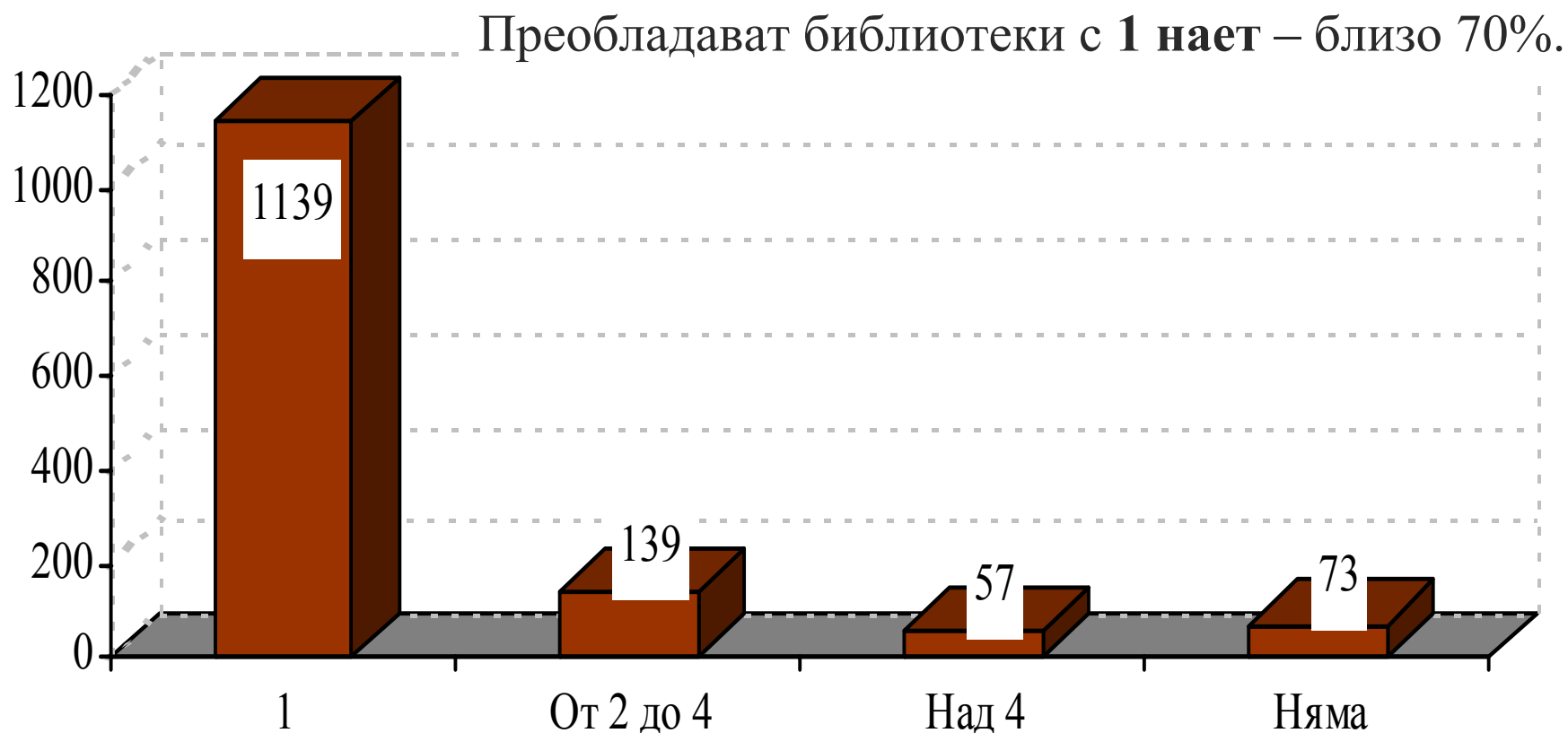

Библиотеки

без абонамент за периодични издания

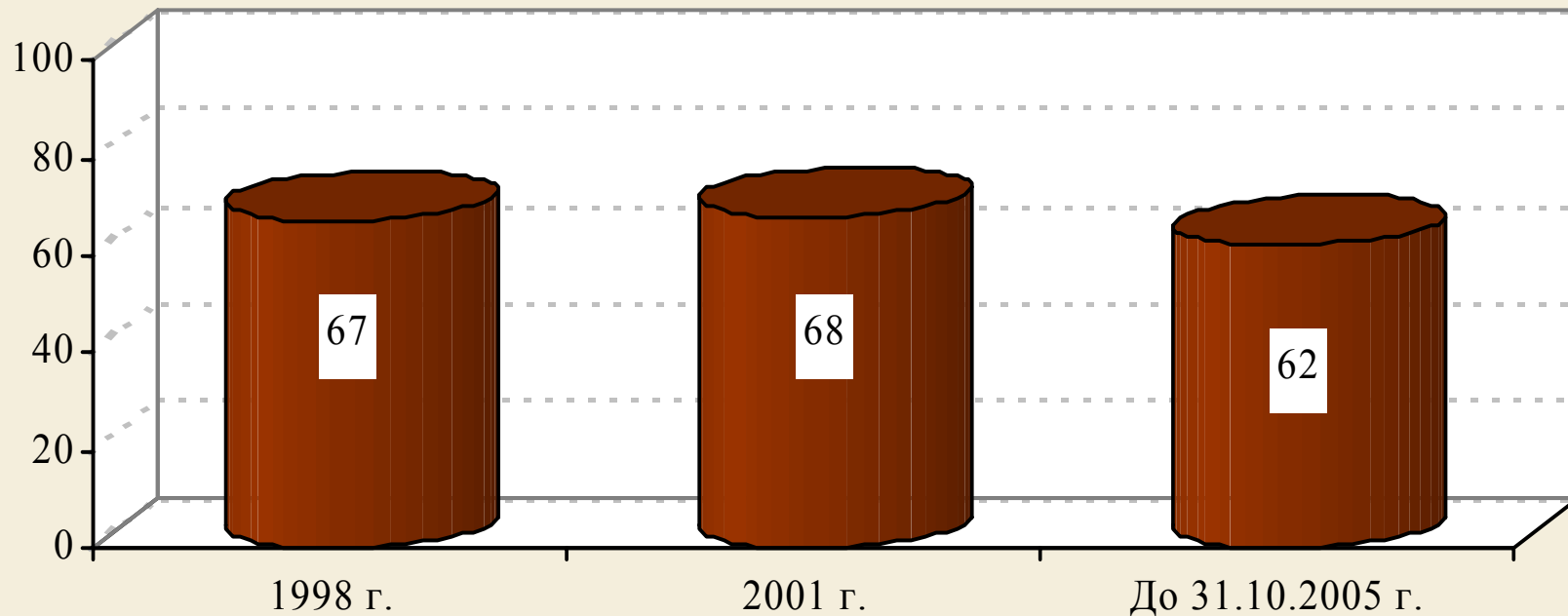
Брой библиотеки според броя на персонала

Квалификация на персонала

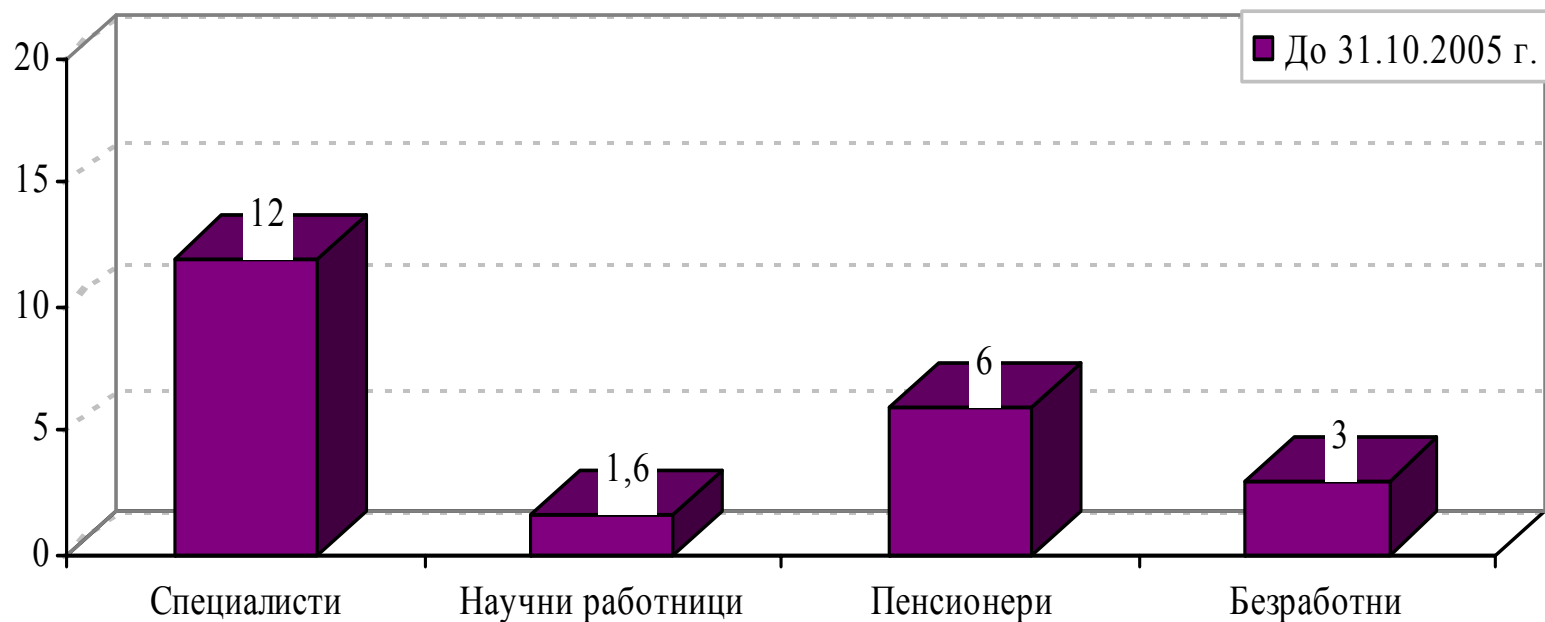
- В 94% от библиотеките няма библиотекари, преминали курс по чужд език.
- В 68% от библиотеките няма персонал с базова компютърна грамотност.
- В 97% от библиотеките няма персонал с ИТ подготовка.

Дял на **учениците и студентите** от общо обслужените в библиотеките

- Процент на **учениците** от всички обслужени: за 1998 г. – 52%, за 2001 г. – 53%, до 31 октомври 2005 г. – 48%.
- Процент на **студентите** от всички обслужени: за 1998 г. и 2001 г. – по 15%, до 31 октомври 2005 г. – 14%.

Дял на **други потребители** от общо обслужените в библиотеките

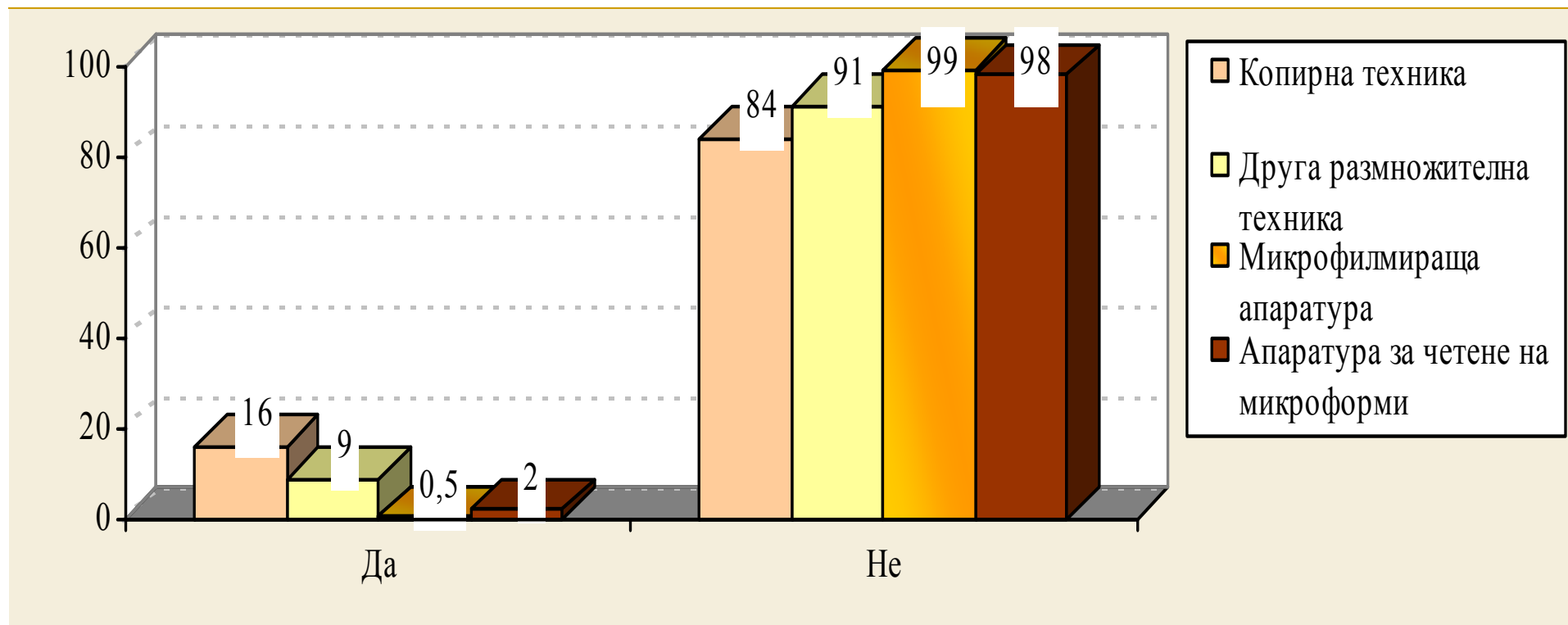

Данните подсказват, че следва да се обърне внимание на съотношението „търсено – предлагано“: доколко онова, което се търси, може да бъде намерено в библиотечните фондове; дали услугите на библиотеките са адекватни на търсеното от потребителите.

ИКТ-състояние на изследваните библиотеки

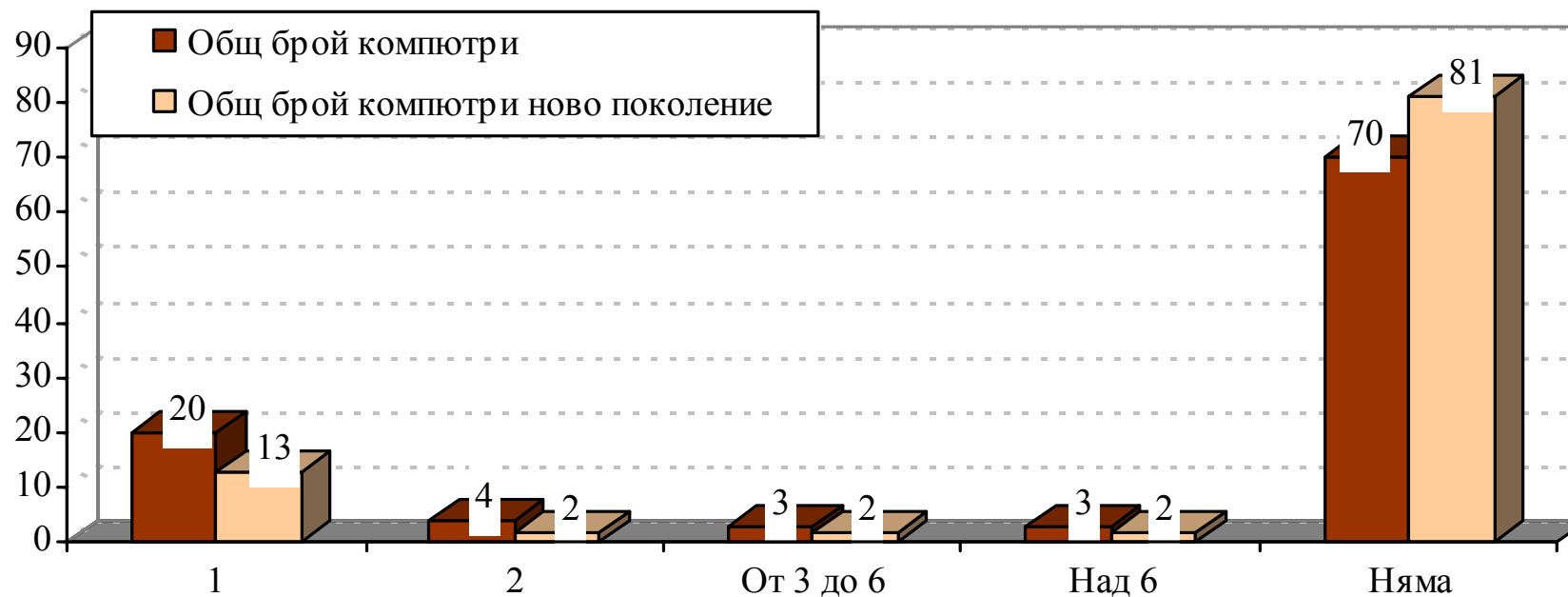
- Техническо оборудване
- Софтуерна осигуреност
- Свързаност с интернет
- Прилагане на съвременни ИКТ
в библиотеките

Техническо оборудване (% библиотеки)

- Като „друго” са посочени принтери, скенери, факсове и механични пишещи машини.

Дял на библиотеките, разполагащи с компютър

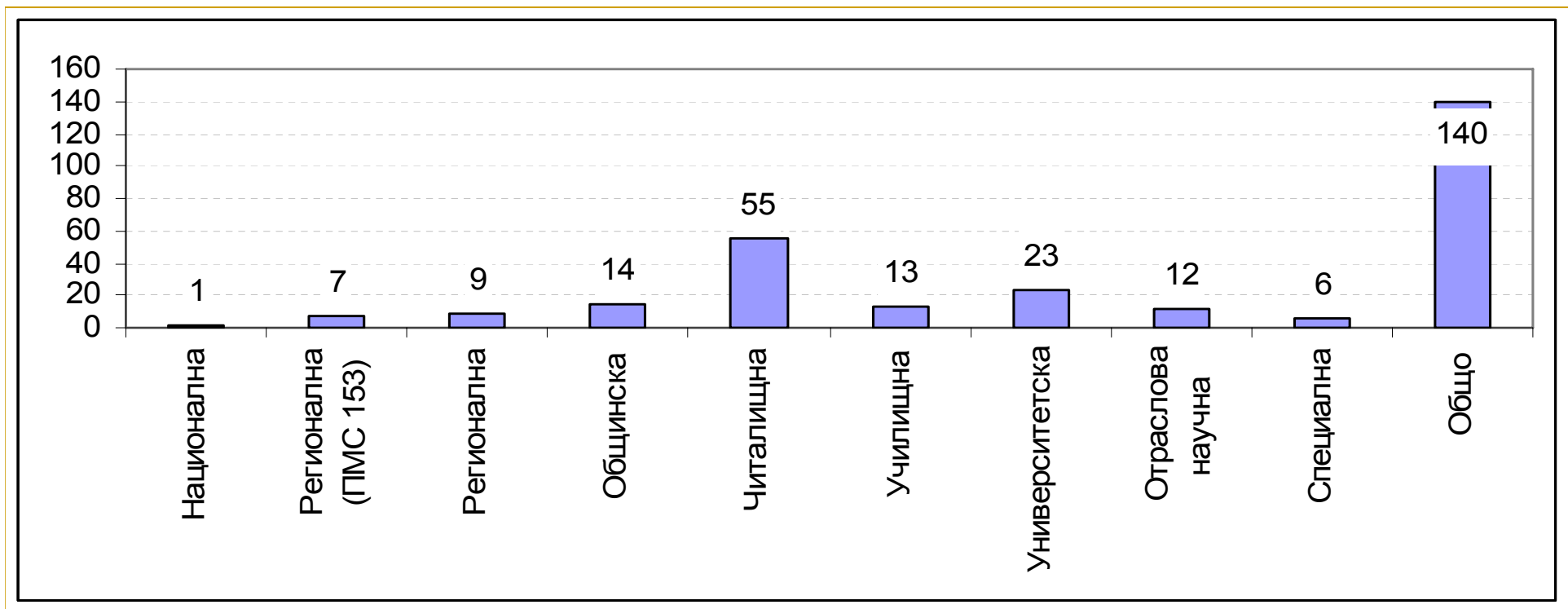

- 1152 библиотеки (**70%**) **нямат компютър**.
- 487 библиотеки (около 30%) имат компютър, но от наличните компютри не всички са нови.
- Едва 105 библиотеки (**6,4%**) имат някакъв **специализиран хардуер** за библиотечни дейности.

Компютризиранни работни места

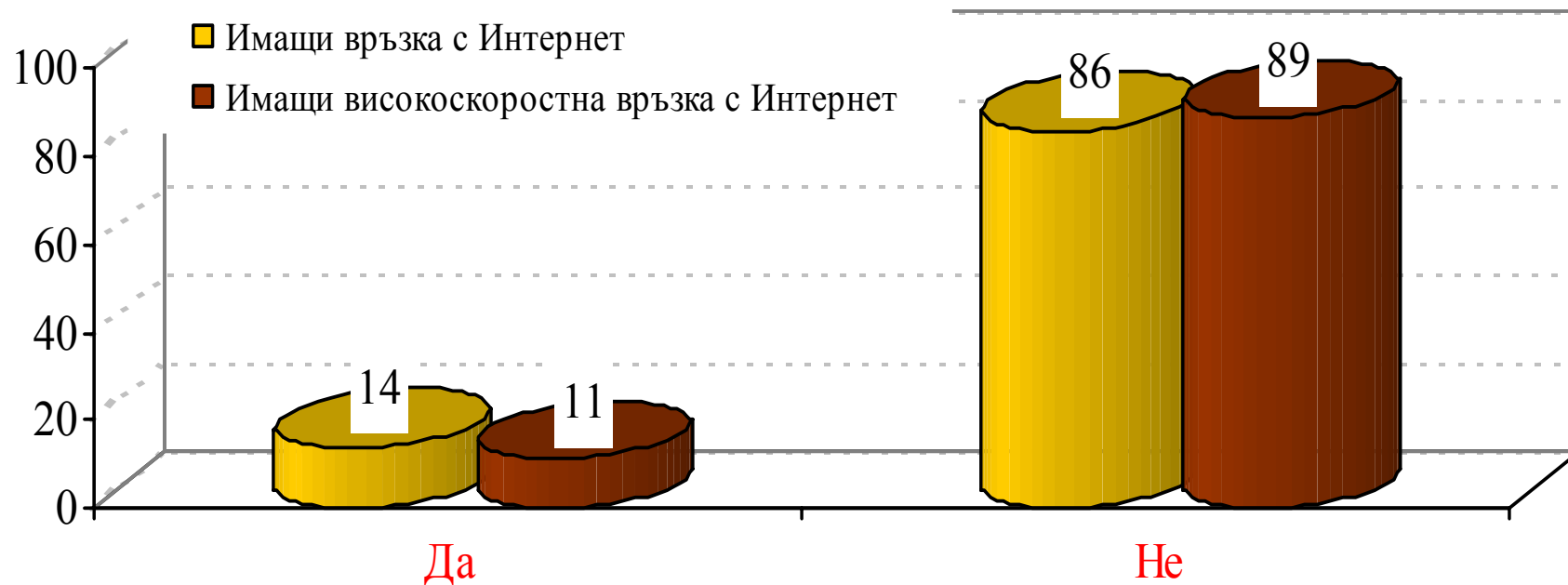
- Не всички налични компютри се използват като **КРМ** за персонала или посетителите.
- С някакъв компютър разполагат 30% от библиотеките.
- С КРМ за персонала разполагат 26% от библиотеките.
- С КРМ за читатели разполагат едва 8% от библиотеките.

Брой библиотеки, разполагащи с внедрена софтуерна система за **електронен каталог**

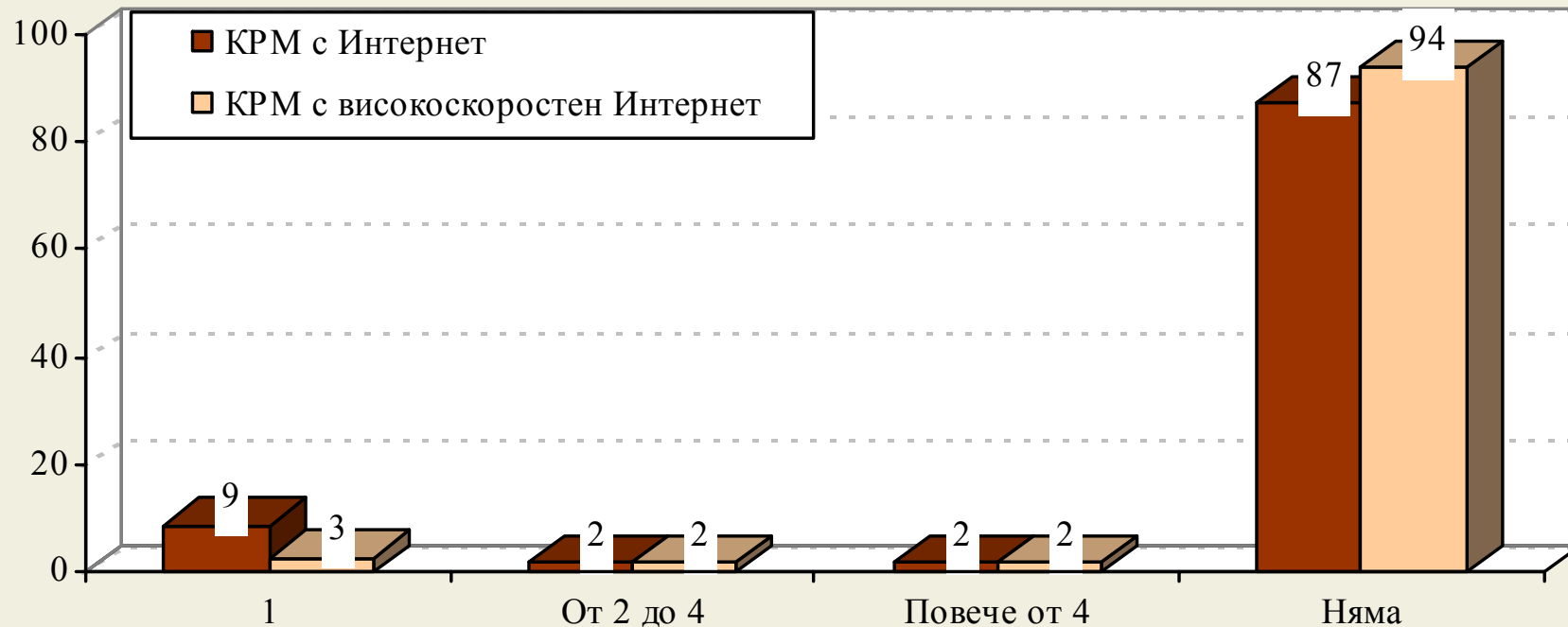
- **8,5% (140)** имат внедрена софтуерна система за **електронен каталог**.

Дял на библиотеките, свързани с интернет

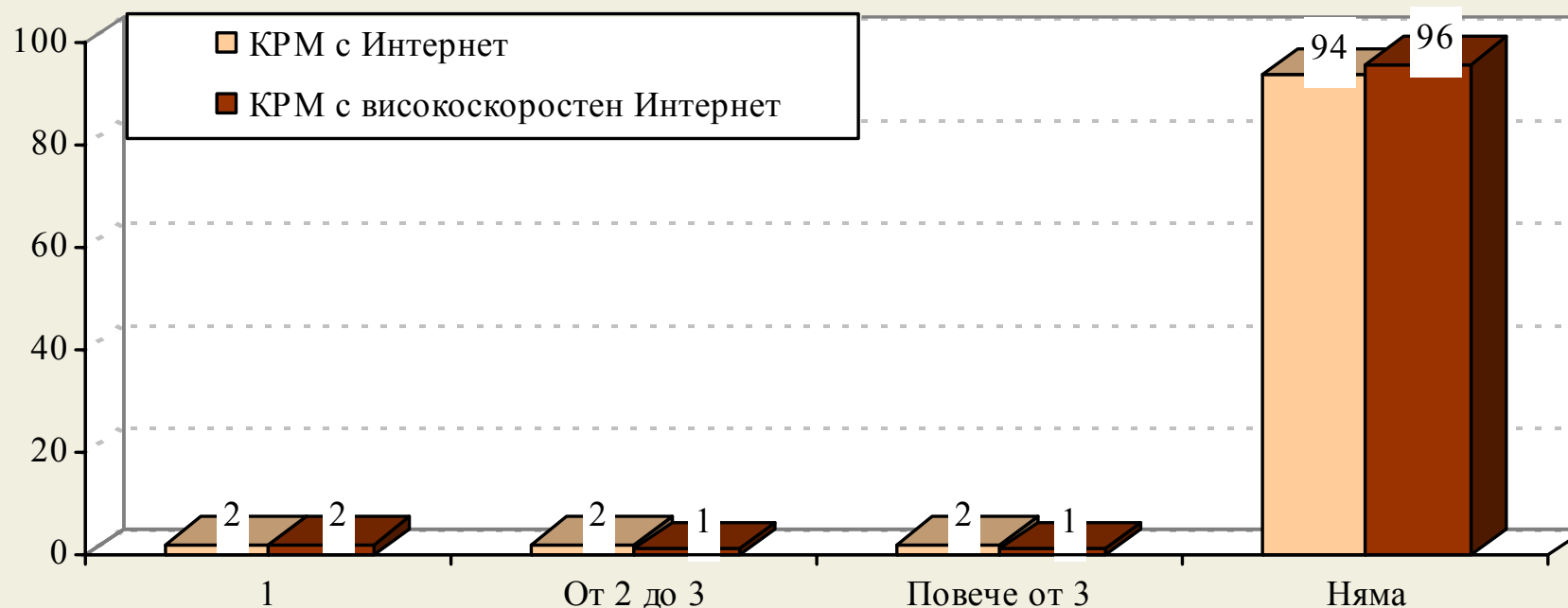
- Ниският дял на имащите компютърна техника (общо 30%) оказва влияние и върху наличието на интернет достъпа в библиотеките.

Дял на библиотеките с КРМ за персонала, свързани с интернет

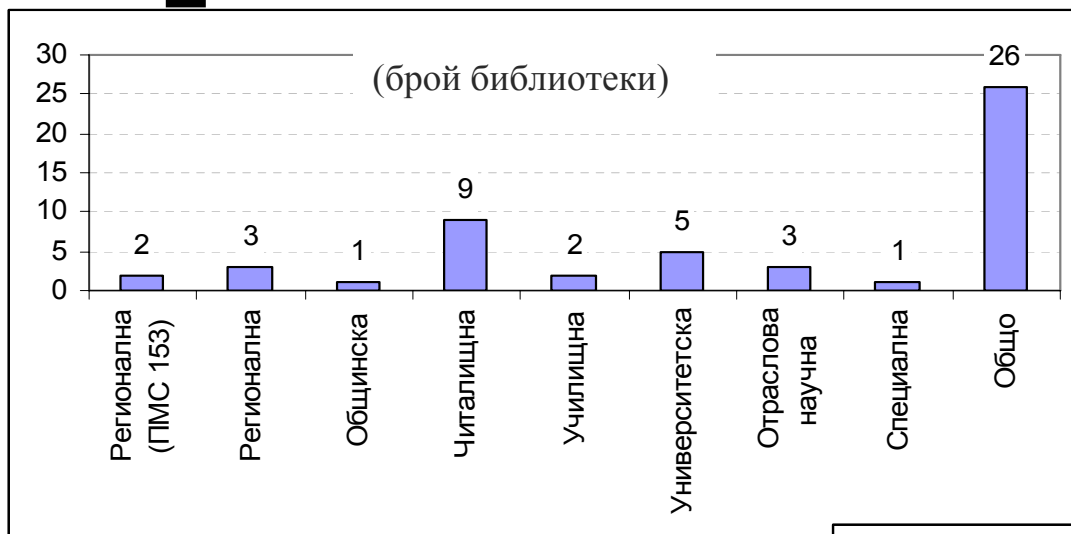
- **87% библиотеки нямат КРМ за персонала, свързани с интернет.**
- **От регистрираните общо 1180 КРМ в библиотеките (за 3041 души персонал), делът на свързаните с интернет е 81% (958 бр.), а на КРМ с високоскоростен достъп е 49% (575 бр.).**

Дял на библиотеките с КРМ за читатели/посетители, свързани с интернет

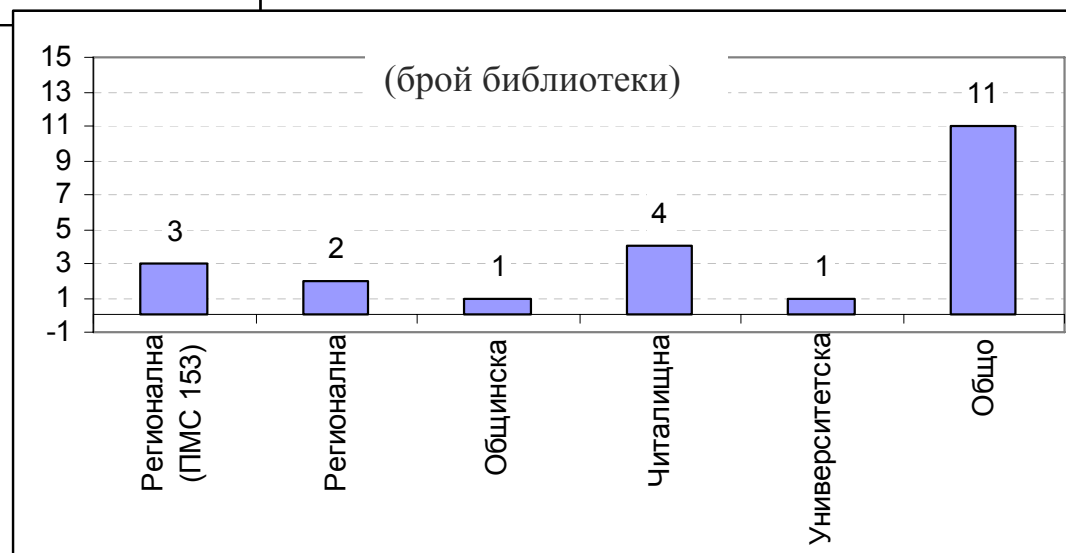
- **6%** от библиотеките имат КРМ за посетители, свързани с интернет, от които **4%** са с високоскоростна връзка.
- От общо 476 КРМ за читатели/посетители, дялът на свързаните с интернет е **81%** (общо 387 бр.), а на тези с високоскоростен интернет е **62%** (общо 297 бр.).

Библиотеки, извършващи дейности по дигитализация

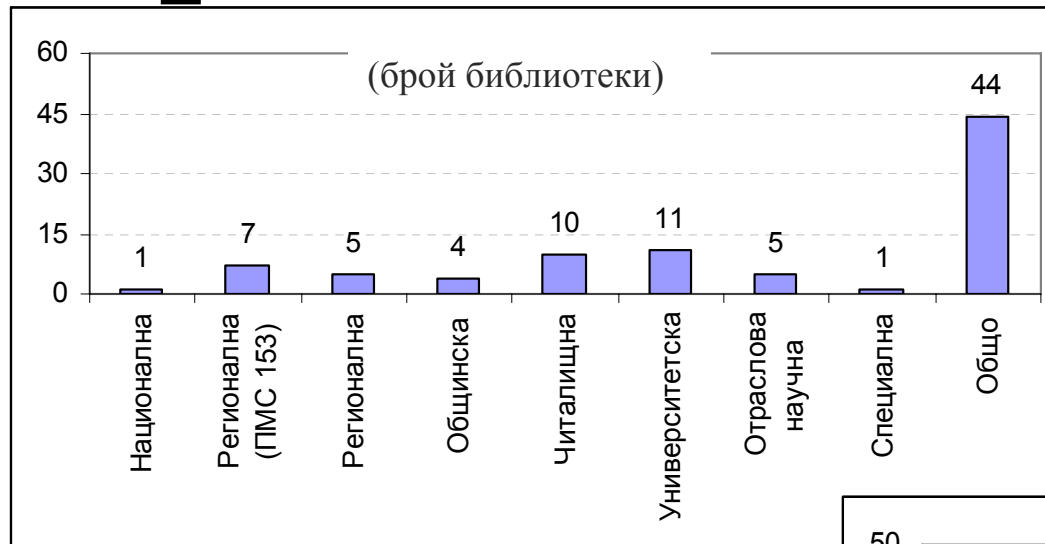

Дигитализация на библиотечни фондове

Дигитализация на културното наследство

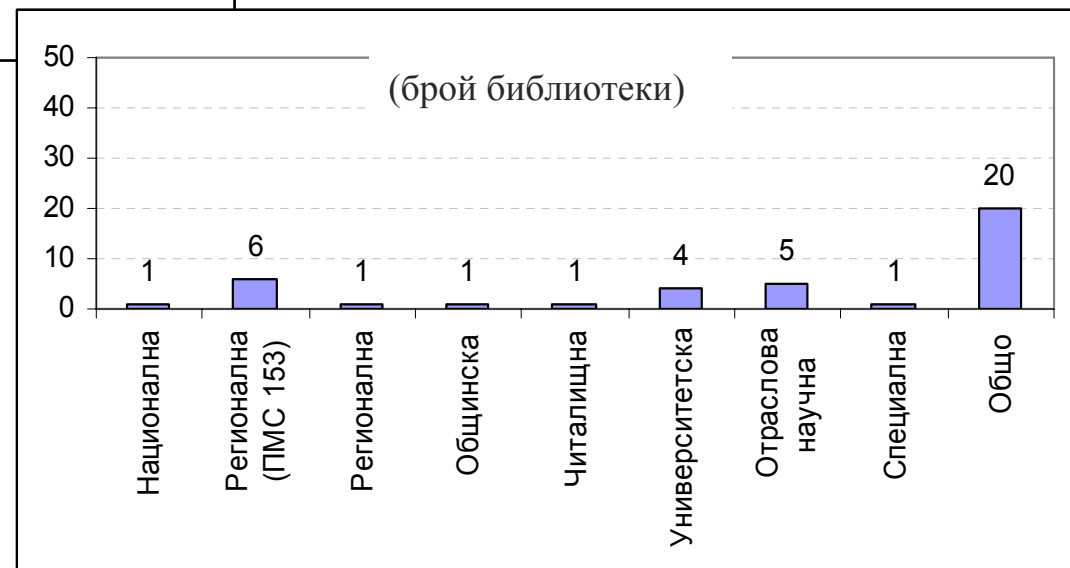

Библиотеки с функциониращи уеб страница или сайт

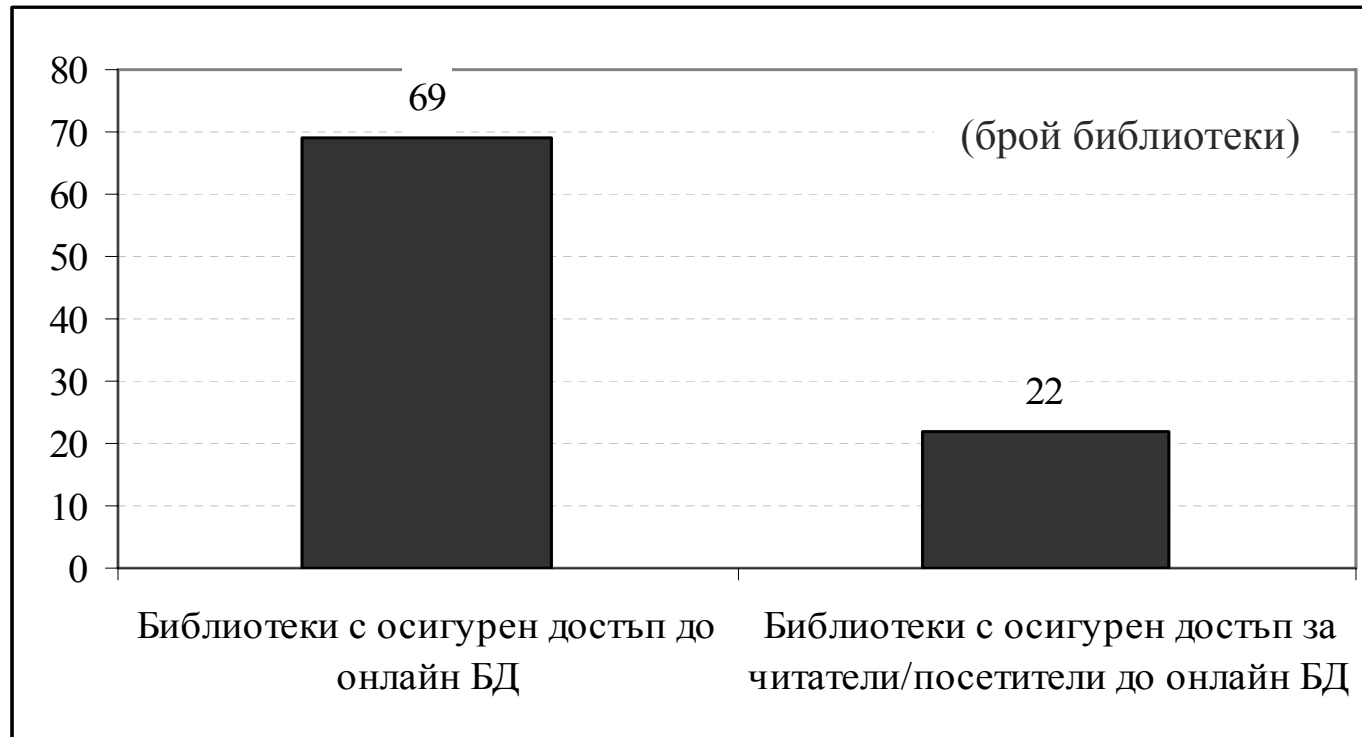

Библиотеки с уеб страница/сайт

Библиотеки с уеб страница/сайт на чужд език

Библиотеки с осигурен достъп до онлайн бази от данни (БД)

В **4%** от библиотеките има осигурен достъп до **онлайн БД**.

В **1%** от библиотеките има възможност за достъп до онлайн БД от посетителите.

Следва да се има предвид

- **Основните причини** за ниските проценти на библиотеките с интернет и използването му са **липсата на средства и оборудване** за прилагане на съвременните ИКТ.

Причини за състоянието на библиотеките според анкетираниите?

- Недостиг на финансови средства – 86%.
- Липса на национална стратегия и нормативна уредба за развитие на библиотеките – 58%.
- Ниско заплащане за труда – 54%.

Какви са очакванията на анкетираниите?

Засилване ролята на централната и местната власт за:

- Постепенно обновяване на фондовете – 76%.
- Превръщане на библиотеките в центрове на знанието на ИО – 64%.
- Модернизиране на системата чрез въвеждане на съвременни библиотечни технологии – 55%.

Заклучение

Състоянието на техническото и софтуерното осигуряване, както и свързаността с интернет очертават **сериозен проблем** пред:

- изграждането на национална библиотечна уеб базирана мрежа,
- обмена на документи и информация в електронен формат,
- включването в международните библиотечни мрежи.

Изводи

- Библиотечната инфраструктура в страната се състои от звена, които не са еднородни.
- Библиотеките се различават както по вид, така и по всички основни индикатори.
- Липсва обоснована категоризация на библиотеките, регламенти, координация и контрол.

В системата се очертават две групи библиотеки

- **Първата група** е съставена от **развиващи се библиотеки**, прилагачи съвременни подходи в организацията на библиотечните дейности и услугите.
- **Формира се от библиотеките в големите градски центрове.**
(Сред тях са НБКМ, регионалните (включително тези с някакви регионални функции), повечето университетски библиотеки, няколко научни (ЦБ БАН, ЦТБ, ЦСБ и др.)).
- **Целесъобразно е да се изгради специфична политика за НБКМ и друга политика спрямо останалите регионални и университетски библиотеки.**

В системата се очертават две групи библиотеки

- Втората група е тази на **слаборазвитите от съвременна гледна точка библиотеки**, които разполагат с минимално финансиране, малоброен щат, нямат подходящо оборудване (материално, технологично) и др.
- Сред тези библиотеки са най-вече **читалищните, училищните, повечето общински**, някои отраслови научни и специални.
- Разположени са предимно в по-малките населени места.
- Библиотеките от втората група се нуждаят от спешна помощ както за укрепване на човешкия ресурс, така и на материално-техническата база.

Готови ли са изследваните библиотеки за включване в ИО?

- Библиотечната система е силно **поляризирана**.
- Изследваните библиотеки като цяло **нямат готовност** за прилагане на съвременни ИКТ за информационни услуги.
- Липсва **технологична възможност** за обмен на положителни практики и информация между тях.
- Към настоящия момент библиотечната система **като цяло е изключена от сферите на ИО**, а отделните библиотеки все още не са заели подобаващото им се място като банки на знанието и центрове за достъп до информация.
- Липсва **готовност за участие** на тези структури в глобалния информационен обмен и пазара на онлайн услугите.

Стратегия и политики

- Относно двете групи библиотеки е необходимо да се приложат **различни политики за подкрепа.**
- Политиките следва да се съобразят с нова цялостна **концепция за развитието на информационната система в страната.**
- Това ще допринесе и за превръщането на библиотеките в центрове на знанието на ИО.